

Indicaties van vertrouwen in de buurt. Een bijdrage aan de signalering van buurtontwikkeling (2010). A. Buys (RIGO, Amsterdam). Verkenningen 57

Doelstelling

In een eerdere studie voor Politie en Wetenschap werd een poging ondernomen om 'probleemwijken' op te sporen aan de hand van indicatoren van 'vertrouwen in de buurt'. Dit leidde tot een typering van woonbuurten op een schaal van vierpositie-postcodegebieden. Deze verkenning borduurt voort op de verkregen inzichten met de volgende doeleinden: verfijning naar CBS buurtniveau; een relatie leggen met gegevens over 'wanordelijkheden'; lokale inkleuring; toetsen van de bruikbaarheid van de typologie; aanvullen / bijstellen van de typologie.

Methoden van onderzoek

- documentenanalyse
- analyse databestanden

Uitgevoerd in:

Utrecht, Arnhem en Den Haag

Samenvatting

De studie is een vervolg op en tevens verfijning van de verkenning naar een typologie van wijken vanuit het perspectief van veiligheid en leefbaarheid 'Tekenen van vertrouwen (PW-Verkenningen, 2009). In beide studies staat de vraag centraal wat in Nederland (potentiële) probleemwijken zijn en waarin deze zich onderscheiden van andere wijken. Een van de vertrekpunten bij de zoektocht naar een bruikbare typologie is de bekende *broken windows*-theorie, die laat zien dat in een proces van verval de toenemende zichtbare verloedering in een gebied samengaat met verlies aan vertrouwen in een buurt. Het afglijden dan wel opkomen van buurten, zo is de gedachte, kan je zien aankomen door het meten van het vertrouwen dat mensen in de buurt hebben.

Op basis van een combinatie van de volgende factoren is een typologie van vertrouwen in de buurt gemaakt: de geweldheid van de buurt (huizenprijs per vierkante meter); leeftijdspecifieke aantrekkingskracht van buurten (met name dertigers en gezinnen met kinderen zijn interessante groepen); en sociaal-economische status (werkloosheid in combinatie met geweldheid op de woningmarkt).

Verondersteld wordt dat kenmerken van verloedering en wanorde vooral zichtbaar zijn in startersbuurten, doorgangsbuurten en toevluchtsoorden. De betekenis kan echter verschillen. In de startersbuurten moeten de verschijnselen waarschijnlijk niet als onderdeel van een vervalproces worden beschouwd. Door de buurttypen te verbinden aan kenmerken van wanorde, kunnen te snelle conclusies worden voorkomen. De kenmerken achter de buurttypologie veranderen niet van de ene op de andere dag. Signalen van wanorde variëren meer en zijn op korte termijn beïnvloedbaar door bijvoorbeeld politieoptreden.

De onderzoeker concludeert dat de typologie overeenkomt met de uitkomsten van de leefbarometer, die iets zegt over de leefbaarheid in buurten. In vrijwel alle als toevluchtsoorden en doorgangshuizen getypeerde buurten is sprake van 'plekken' met een matige tot negatieve leefbaarheidsscore. Nestelaarsbuurten en buurten voor gesettelden scoren overwegend (zeer) positief met betrekking tot leefbaarheid. Doorsnee buurten nemen een tussenpositie in. In de startersbuurten ten slotte, is het beeld uiteenlopend. Er is echter minder samenhang tussen de buurttypen en kenmerken van wanorde zoals vernielingen, vandalisme, overlast, geweld en inbraak (politieregistraties).

De typering van buurten kan een nuttige toevoeging zijn aan andere signalen, met name in de vorm van *early warning signals* voor het afglijden van buurten, maar ook als *realitycheck* en als geruststelling.